Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U101946

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-06-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гуменна Крістіна Олександрівна

2. Humenna Kristina

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Філологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 25-06-2021

Спеціальність за освітою: переклад

Місце роботи здобувача: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.001.179

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.31.41

Тема дисертації:

1. Специфіка відтворення в українських перекладах лінгвостилістичних особливостей франкомовного історичного роману (на матеріалі роману Шарля Де Костера «Легенда про Уленшпігеля»).

2. Specificity of Rendering Linguistic and Stylistic Features of the Francophone Historical Novel in Ukrainian Translations (based on Charles De Coster's Novel «The Legend of Ulenspiegel»).

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному та ґрунтовному перекладознавчому дослідженню специфіки відтворення в українських перекладах лінгвостилістичних особливостей франкомовного історичного роману на матеріалі роману Шарля Де Костера «Легенда про Уленшпігеля» та чотирьох перекладів твору українською мовою, виконаних Т. Черторизькою (1953 р.), Є. Єгоровою (1972 р.), С. Сакидоном (1974 р.) та Н. Гордієнко-Андріановою (1979 р.). Мета роботи полягає у виявленні специфіки відтворення лінгвостилістичних особливостей франкомовного історичного роману в чотирьох українських перекладах, здійснених різними перекладачами у різні роки, крізь призму лінгвокультурології. Мета дослідження передбачає розв'язання таких завдань: – дослідити історичний та культурний контексти твору, що вплинули

на вибір автором оригіналу певних лінгвостилістичних засобів; – проаналізувати жанрово-стильові домінанти історичного роману в поєднанні з літературною легендою; – виокремити характерні жанрові риси твору «Легенда про Уленшпігеля» та простежити їх відтворення у чотирьох перекладах; – визначити, яким чином авторська позиція письменника простежується в оформленні образів головних героїв твору та наскільки точно ці образи були відтворені у перекладах українською мовою; – виокремити стилістичні та лексико-семантичні особливості твору та прослідкувати за способами та засобами їхнього відтворення при перекладі; – з'ясувати, як при перекладі художнього твору із часовою віддаленістю передати застарілі слова та вирази, архаїзми, історичні та національні реалії, фразеологізми, просторіччя, регіональну лексику (бельгіцизми, фландризми); – дослідити збереження авторського стилю Ш. Де Костера у перекладах; – встановити, за допомогою яких перекладацьких стратегій та прийомів перекладачам вдалося не лише відтворити у перекладах лінгвостилістичні особливості роману, а й досягти того ж комунікативного ефекту на читача, що й твір оригіналу; – визначити фактори впливу та критерії оцінки якості множинних перекладів. Наукова новизна полягає у комплексному перекладацькому дослідженні франкомовного твору «Легенда про Уленшпігеля» шляхом виявлення у ньому лінгвостилістичних особливостей історичного роману. Вперше були досліджені шляхи перекладу українською мовою авторських стилізованих романів, ускладнених симбіозом різних жанрів та епох. Вперше досліджена множинність українських перекладів твору Ш. Де Костера (20 серпня 1827 р. – 7 травня 1879 р.), який вважається зачинателем національної літератури Бельгії, а його твір «Легенда про Уленшпігеля», створений у XIX сторіччі – літературним шедевром, «Біблією Бельгії». З урахуванням положення про жанрову зумовленість архітектонічно-композиційної будови твору, встановлено, що твору Де Костера притаманна різночасовість, контрастивність, паралелізм, інтертекстуальність та алюзивність, алегоричність та символічність, повторюваність, натуралістичність, використання палітри комічного та мотиву мандрівки. Тому пропонується розглядати усі ці характеристики як риси історичного стилізованого роману, які потребують обов'язкового відтворення у перекладі. Вперше досліджується збереження авторського стилю Шарля Де Костера у перекладі. Новим є встановлення способів відтворення основних лексико-семантичних та стилістичних засобів романтичного твору Шарля Де Костера. Запропоновано нову доповнену класифікацію застарілих слів. Вводяться поняття подвійної історичної стилізації архаїчно-архаїзованих текстів, вторинної історичної стилізації з боку перекладача та прагматичної історичної стилізації, спрямованої на подолання втрат при перекладі стилізованих історичних романів.

2. The thesis is devoted to a complex and thorough translation study of the specifics of rendering in Ukrainian translations of linguistic and stylistic features of the francophone historical novel, based on the material of Charles De Coster's novel «The Legend of Ulenspiegel» and four translations of the novel into Ukrainian by T. Chertoryzka (1953), E. Yegorova (1972), S. Sakydon (1974) and N. Gordienko-Andrianova (1979). The aim of the thesis is to identify the specifics of the reproduction of linguistic and stylistic features of the francophone historical novel in four Ukrainian translations made by different translators in different years, through the prism of linguocultural studies. The purpose of the study involves solving the following tasks: – to explore the historical and cultural contexts of the novel that influenced the author's choice of the original of certain linguistic and stylistic means; – to analyze the genre and style dominants of the historical novel in combination with a literary legend; – to single out the characteristic genre features of the novel «The Legend of Ulenspiegel» and to trace their reproduction in four translations; – to determine how the author's position of the writer can be traced in the design of the images of the main characters of the novel and how accurately these images were reproduced in translations into Ukrainian; – to single out stylistic and lexical-semantic features of the novel and to follow the ways and means of their reproduction in translation; – to find out how to translate obsolete words and expressions, archaisms, historical and national realia, phraseology, vernaculars, regional vocabulary (belgicisms, flandrisisms) when translating a piece of writing with time distance; – to investigate the preservation of the author's style of Charles De Coster in translations; – to establish with the help of which translation strategies and techniques the translators managed not only to reproduce the linguistic and stylistic features of the novel in translations, but also to achieve the same communicative effect on the reader as the original; – to determine the factors of influence and criteria for

assessing the quality of multiple translations. The scientific novelty lies in a comprehensive translation study of the francophone novel «The Legend of Ulenspiegel» by identifying the linguistic and stylistic features of the historical novel. For the first time, the ways of translating author's stylized novels into Ukrainian, complicated by a symbiosis of different genres and epochs, were studied. The plurality of Ukrainian translations of the literary work of Charles De Coster (August 20, 1827 – May 7, 1879), who is considered the founder of the national literature of Belgium, and his novel «The Legend of Ulenspiegel», created in the XIX century – a literary masterpiece, the «Bible of Belgium» –, were studied for the first time. Taking into account the position on the genre conditionality of the architectonical and compositional structure of the work, it is established that De Coster's novel is characterized by time diversity, contrast, parallelism, intertextuality and allusiveness, allegory and symbolism, repetition, naturalism, use of comic palette and travel motif. Therefore, it is proposed to consider all these characteristics as features of a historical stylized novel that need to be reproduced in translation. The preservation of Charles De Coster's authorial style in translation is being studied for the first time. New is the establishment of ways to reproduce the basic lexical, semantic and stylistic means of the romantic work of Charles De Coster. A new updated classification of obsolete words is proposed. The concepts of double historical stylization of archaic-archaized texts, secondary historical stylization by the translator and pragmatic historical stylization aimed at overcoming losses in the translation of stylized historical novels are introduced.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Смущинська Ірина Вікторівна

2. Smushchins'ka Irina Viktorivna

Кваліфікація: д.філол.н., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савчук Руслана Іванівна
2. Savchuk Ruslana Ivanivna

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ребрій Олександр Володимирович
2. Rebrii Oleksandr V

Кваліфікація: д.філол.н., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іваницька Марія Лонгинівна
2. Ivanytska Maria L.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костюк Марина Миколаївна
2. Kostiuk Maryna

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Коломієць Лада Володимирівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Коломієць Лада Володимирівна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.